

М. М. Бессонова, м. Київ
(к.і.н., доц., ст.н.с.
ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України»)

Основні напрями співпраці Індії та Канади на початку ХХІ ст.

Канада та Індія, які є колишніми британськими колоніями та членами Британської співдружності націй, мають давні двосторонні відносини. Вважається, що взаємини обох країн на сучасному етапі побудовані на спільних традиціях демократії, плюралізму та міцних міжособистісних зв'язках. Попри наявність певних загострень у відносинах у 1970-х – 1980-х рр., на початку ХХІ ст. індійсько-канадські взаємини активізувалися, що відобразилося у кількох офіційних візитах високого рівня та підписанні низки документів, покликаних регламентувати окремі виміри двосторонніх взаємин.

Основними сферами сучасних взаємовідносин між двома країнами Британської співдружності є зовнішня політика, торгівля та інвестиції, фінанси, енергетика. Співпраця в означених сферах забезпечена низкою угод, меморандумів про взаєморозуміння, а також робочими групами та комісіями на рівні різних міністерств. Наразі між Індією та Канадою ведуться переговори щодо підписання Комплексної угоди про економічне партнерство та Угоди про сприяння та захист іноземних інвестицій.

Про різноманітність сфер співпраці між Індією та Канадою свідчать такі документи, як Угода про науково-технічне співробітництво (2005 р.), Угода про співпрацю в мирному використанні ядерної енергії (2010 р.), меморандуми про взаєморозуміння щодо співпраці у гірничій справі (2010 р.), у сфері культури (2010 р.), у галузі вищої освіти (2010 р.) тощо. У 2015 р. під час візиту до Канади індійського прем'єр-міністра Нарендри Моді серед інших домовленостей були підписані декілька меморандумів про взаєморозуміння: щодо співробітництва в галузі космосу; щодо питань технічного співробітництва у сфері залізничного транспорту; щодо поглиблення співробітництва в галузі цивільної авіації тощо. Окрім уже вказаних, варто назвати і такі важливі виміри двостороннього діалогу як сільське господарство та особливо актуальні на початку ХХІ ст. безпека і боротьба з тероризмом.

Слід окремо наголосити на тому, що співпраця в галузі культури та освіти має особливе значення не тільки для зміцнення та сприяння кращому взаєморозумінню у мистецтві, літературі, історії, спорті та інших культурних вимірах, а також для посилення захисту та сприяння культурному різноманіттю, що становить один з першочергових пріоритетів для Канади.

У відповідних меморандумах про взаєморозуміння були зазначені такі напрями співпраці у галузі культури, як заохочення мистецтва та проведення свят національних культур, виставок, спеціальних заходів та програм обміну, особливо під час великих міжнародних заходів в обох країнах; сприяння обміну професіоналами/експертами, знаннями, технічною підтримкою та досвідом у галузі археології, музеєзнавства, кінематографії, мистецтва, бібліотек, архівів, засобів масової інформації, туризму; обміну виставками художнього, інформаційного, історичного та археологічного характеру, включаючи образотворче мистецтво, ремесла, фотографію, нові медіа-мистецтва, історію; обмін досвідом з питань створення, виробництва, розповсюдження послуг Індії та Канади в галузі культури та мистецтва, а також сприяння участі у заходах для просування товарів та послуг у сфері культури і торгівлі з обох країн.

У галузі вищої освіти передбачено: обмін студентами на всіх рівнях вищої освіти (бакалаврат, магістратура, аспірантура); короткострокові гранти для викладачів та студентів для проведення досліджень та розробки навчальних програм, включаючи докторські студії в індійських та канадських університетах; спільні семінари, спеціальні технічні програми та заходи з професійного/академічного розвитку, обмін дослідницькими матеріалами, підготовка наукових публікацій, навчальної літератури; вивчення можливості взаємного визнання освітніх кваліфікацій; та проведення взаємних програм стажувань у сферах, що становлять взаємний інтерес.